

Erasmus+

SNOEZELLEN

Multismyslové prostředí

Support of the Snoezelen concept and its integration
into university education

2020-1-CZ01-KA203-078267

OBECNÉ INFORMACE

Koncept Snoezelen je terapeutickou, podpůrnou či volnočasovou metodou, jejíž podstata tkví ve využití strukturovaného multismyslového prostředí jako prostředku ke smyslové stimulaci, rozvoji vnímání a aktivního učení, ke zklidnění a relaxaci, k rozvoji socializace a komunikace dětí i dospělých se zdravotním postižením, ale také seniorů a dalších marginalizovaných skupin.

Snoezelen vždy souvisí s podnětným prostředím multismyslového charakteru. Jeho cílem je harmonizace osobnosti člověka a nabídka pestrých podnětů a zážitků. Přidanou hodnotou této metody je možnost individuální a specifické práce s každým člověkem, přizpůsobení právě jeho potřebám a hledání jedinečné cesty.

Díky své flexibilitě a funkčnosti je koncept Snoezelen využíván velmi často jak v rámci sociálních institucí celodenní péče (24-hours care), tak v rámci zdravotnických, rehabilitačních a školských zařízení. Svým pojetím nabízí kontrolované množství smyslových podnětů a funguje na základě pozitivního empatického vztahu mezi svými účastníky. Práce, která je založena na získávání mnohých smyslových zkušeností je velmi obohacujícím procesem zvláště pro ty jedince, kteří jsou v získávání informací limitováni ať už z důvodu svého zdravotního postižení nebo například věku.

STĚŽEJNÍ PARAMETRY KONCEPTU SNOEZELLEN

Záštitu nad konceptem Snoezelen drží International Snoezelen Association
(zkr. ISNA). (www.isna-mse.org, 2022)

SNOEZELLEN V ČESKÉ REPUBLICE

První Snoezelen místnosti v České republice vznikaly od konce 90tých let minulého století a od té doby jejich počet stále stoupá. V roce 2007 jich bylo na našem území asi 60 a dnes víme o cca 450–500 místnostech po celé republice.

Již v roce 1997 se problematika Snoezelenu začala částečně vyučovat na Katedře speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. O vznik multismyslových místností v ČR se odborně zasloužila zejména psycholožka Hana Stachová z Ostravy, která uspořádala na základě svých vlastních poznatků první tuzemskou konferenci v roce 2003 s názvem Proč mít Snoezelen aneb vše co chcete vědět o této metodě. Významnou propagátorkou Snoezelenu České republiky se stala Renata Filatova, která se zabývala nejprve výrobou kompenzačních pomůcek, a pomáhala vybavit první Snoezelenovou místnost v Ostravě v tehdejší ústavu sociální péče. V současnosti je Filatova prezidentkou české pobočky ISNA – MSE pro ČR a SR a má ve své gesci certifikované kurzy.

Snoezelen České republiky je velmi spjat s oborem speciální pedagogiky. Koncept Snoezelen je ve speciální pedagogice interpretován jako celek, který zahrnuje využitelné atributy v podobě technik či metod uplatňujících se ve speciálněpedagogické terénní praxi a představuje tak funkční, obsahové i procesuální inovace celého oboru.

Nejvíce se v rámci resortu školství využívá Snoezelen v základních školách speciálních, pro něž je to přínosné, variabilní a podnětné prostředí. Již v průběhu několika lekcí ve Snoezelenové místnosti lze u žáků pozorovat větší motivaci, pozitivní naladění a kladný přístup k edukaci (aktivizace žáka), což potvrzují četná výzkumná šetření u nás i v zahraničí. Aplikování konceptu Snoezelen je možné téměř do každé oblasti kurikula. Žákům se prostřednictvím přiblížení témat ve Snoezelen místnostech nabízí možnost reálných zkušeností, konkretizace, podpůrných a inovativních zážitků, které stojí na podkladě vnímání skrze všechny smysly, podporují vývoj emocionálních a kognitivních oblastí osobnosti žáka. Mimo podporu vzdělávání zde Snoezelen také slouží jako jistá forma seberealizace i vyplnění volného času, které společně s dosaženými úspěchy v edukaci zvyšují sebehodnocení žáků. Potenciál žáků, kteří střídají prostředí pro výuku, se výrazně zvýší, stoupne jejich zájem o vzdělávání a začlenění se multismyslový edukační přístup.

Multismyslová místnost, která byla vytvořena na Fakultě veřejných politik Slezské univerzity v Opavě v roce 2019 slouží nejen k účelům výuky studentů současných akreditovaných oborů (Speciální pedagogika, Všeobecné nebo Pediatrické ošetrovatelství, Edukační péče o seniory, Sociální patologie a prevence), ale také k účelům vědeckovýzkumným a ke spolupráci s veřejností a praxí.

Mgr. Kateřina Janků, Ph.D.
Proděkanka pro zahraniční vztahy

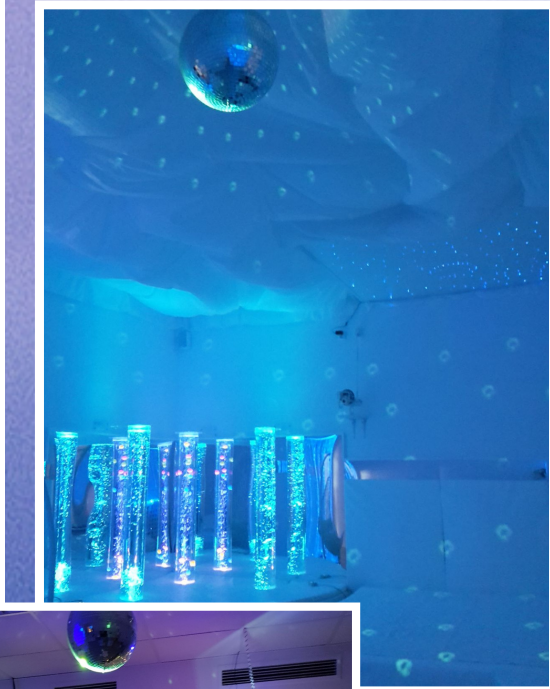
Ústav speciální pedagogiky
Fakulta veřejných politik v Opavě
Slezská univerzita
katerina.janku@fvp.slu.cz

SNOEZELLEN V POLSKU

V Polsku byl Snoezelen zahájen až po přelomu roku 1989, kdy Polsko začalo fungovat jako demokratická země a mohlo se bez překážek seznamovat s informacemi o nových terapeutických metodách ze Západu. V roce 1993, díky laskavému souhlasu a podpoře Ad Verheula a Jana Hulsege, přeložila Agnieszka Smrokowska-Reichmann (která nyní pracuje jako odborná asistentka na Univerzitě tělesné výchovy v Krakově) jejich knihu „Snoezelen, jiný svět“ do polštiny.

Instalace prvních Snoezelen místností v Polsku proběhla v polovině devadesátých let. V současné době je po celém Polsku asi tisíc Snoezelen místností v různých zařízeních: mateřské školy, speciální školy, dětské domovy, nemocnice, pečovatelské domy, domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, zařízení pro duševně nemocné, terapeutická centra, denní stacionáře.

V Polsku usilujeme o synergický efekt kombinací tří faktorů, a to: 1. implementace teorie a praxe Snoezelenu do akademické sféry, 2. nabídka školicích kurzů o Snoezelenu a 3. zlepšování terapeutické praxe ve Snoezelen místnostech.

V roce 2009 zesnulá profesorka Aleksandra Zawiaślak z Univerzity v Bydgoszczi byla jednou z prvních akademiků v Polsku, která zdůraznila Snoezelen jako slibnou a zajímavou terapeutickou metodu. V letech 2013-2019, až do vypuknutí pandemie Covid-19, bylo zorganizováno šest celostátních konferencí věnovaných výhradně Snoezelenu a pod patronací polských univerzit (například Univerzita ve Wrocławu v roce 2017).

V Polsku se profesionalizace metody Snoezelen shodovala s profesionalizací ergoterapie. Využili jsme této příležitosti a v roce 2014 zavedli Snoezelen jako ergoterapeutickou metodu v rámci terciárního vzdělávání, protože věříme, že mezi ergoterapií a Snoezelenem existuje mnoho souvislostí. Dnes je Snoezelen součástí sylabu bakalářského a magisterského studia pro ergoterapeuty na Univerzitě tělesné výchovy v Krakově a od roku 2021 také na Univerzitě tělesné kultury ve Varšavě. Na Univerzitě tělesné výchovy v Krakově funguje výzkumná laboratoř „Snoezelen Room“, která funguje jako součást Centra vědeckého výzkumu se znakem kvality EN ISO. Snoezelen je také tématem řady bakalářských, diplomových a doktorských prací. Kromě toho se Snoezelen přednáší na různých postgraduálních studiích po celém Polsku.

V roce 2017 byla založena ISNA-MSE Polsko, jako součást ISNA-MSE (Mezinárodní Snoezelen Association – Multi Sensory Environment). ISNA-MSE Poland ve spolupráci s Univerzitou tělesné výchovy v Krakově pořádá pravidelně dvoudenní a tří denní školicí kurzy ve Snoezelenu pro různé pomáhající profese po celé zemi a zároveň vytváří platformu pro výměnu zkušeností mezi lidmi, kteří pracují ve Snoezelen místnostech v Polsku. Ročně se takových kurzů zúčastní asi 80-100 osob.

Agnieszka Smrokowska-Reichmann, Ph.D.

Zakład Terapii Zajęciowej Sensorycznej,
Instytut Nauk Stosowanych
Akademię Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha
w Krakowie

agnieszka.reichmann@gmail.com

SNOEZELLEN VE ŠPANĚLSKU

V roce 2011 vznikla Asociace pro smyslovou stimulaci a Snoezelen (ISNA) Španělsko se sídlem v Katalánsku. Prezidentkou této asociace je psychologka M. José Cid, která je hlavním propagátorem mezinárodních školení o konceptu Snoezelen pro profesionální týmy z různých oblastí, zejména pracujícími s lidmi se zdravotním postižením a seniory s demencí, ale také s lidmi s duševním onemocněním, dětmi v rané péči. Mimo jiné propaguje výzkumné aktivity a projekty a sama o Snoezelenu publikuje a podporuje osvětovou činnost. ISNA Spain má v současnosti více než 50 odborníků a expertů po celé zemi, kteří pracují ve Snoezelen místnostech.

V této souvislosti a na základě doporučení zmíněné asociace ISNA byla v roce 2018 vytvořena multismyslová místnost Snoezelen na Univerzitě v Leidě, konkrétně na Fakultě pedagogiky, psychologie a sociální práce, a to se dvěma základními cíli. Prvním cílem je zahrnutí místnosti Snoezelen do praktické přípravy vysokoškolských a postgraduálních studentů na výkon svého povolání. Druhým cílem je nabídnout prostor Snoezelen komunitním subjektům, a to především školám a domovům pro seniory – pro jejich vzdělávací a terapeutické aktivity.

María José Cid Rodríguez, Ph.D.

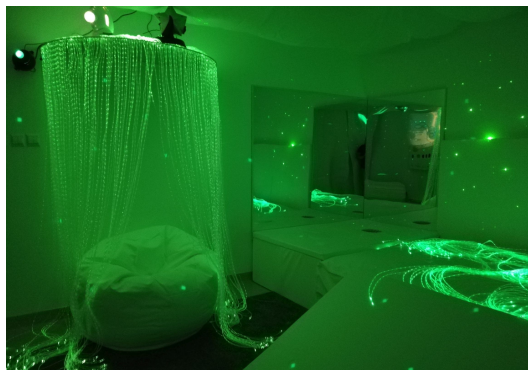
psycholožka, koordinátorka ISNA Španělsko, spolupracovnice
Univerzity v Leidě

mariajosecidrodriguez1964@gmail.com

Ramona Ribes Castells, Ph.D.

Departament de Psicologia
Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social,
Universitat de Lleida

ramona.ribes@udl.cat

Projekt Support of the Snoezelen concept and its integration into university education (2020-1-CZ01-KA203-078267), který je spolufinancován z programu Evropské unie Erasmus+, je zaměřen na rozvoj a rozšíření konceptu Snoezelen na univerzitní úrovni. Konkrétně se projekt týká začlenění vyučovaného předmětu Snoezelen do vzdělávání studentů speciálněpedagogických, pedagogicko-psychologických, sociálně, terapeuticky a rehabilitačně zaměřených oborů. Hlavním cílem projektu je zpracování komplexní metodiky výuky, učebních materiálů a sylabu vyučovaného předmětu „Snoezelen“ na mezinárodní úrovni vysokých škol tak, aby byl předmět aplikovatelný pro mobility zahraničních studentů. Projekt má však i cíle začlenění problematiky mezi běžnou veřejností, a to formou workshopů, odborných článků a informačních školení.

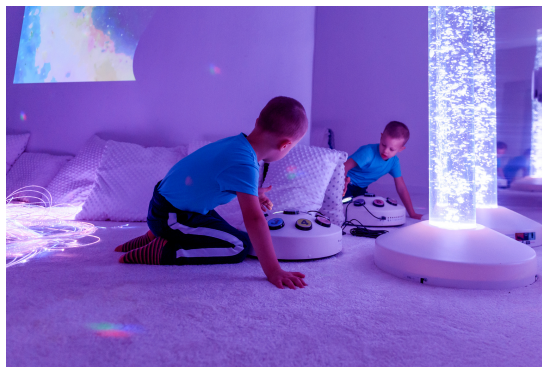
Pro bližší informace navštivte webové stránky projektu:

<https://www.slu.cz/fvp/cz/snoezelen>

http://www.fce.udl.cat/projecteerasmus_snoezelen/index.html

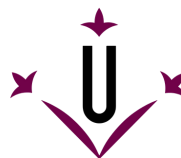

<https://www.awf.krakow.pl/o-nas/projekty-unijne/311-inne/projekty-unijne/snoezelen/4245-snoezelen>

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

**Universitat
de Lleida**